

ENSURING THE QUALITY OF HIGHER EDUCATION BY CREATING TRANSPARENCY IN ACADEMIC STAFF DEVELOPMENT PROCEDURES

Assoc. Prof. Orlin Petrov, PhD

Department of Electrical Power Engineering,

“Angel Kanchev” University of Ruse

Phone: +359 882 390 043

E-mail: opetrov@uni-ruse.bg

Abstract: *One of the components affecting the quality of higher education is the quality of academic staff. One of the factors affecting the quality of academic staff is ensuring transparency in the procedures for growing up in academic positions. The legal and regulatory requirements for the procedures for the development of the academic staff are considered. An analysis was made of the measures and means to ensure transparency as the composition grew. The practice of the University of Ruse and the measures for ensuring transparency of these procedures are described. The relevant conclusions are made.*

Keywords: *Quality of Higher Education, Academic Staff, Transparency Procedure*

JEL Codes: *I20, I203*

ВЪВЕДЕНИЕ

Един от компонентите, засягащи качеството на висшето образование, е качеството на академичния състав. Един от факторите, влияещи върху качеството на академичния състав, е осигуряването на прозрачност в процедурите за придобиване на нови академични длъжности. Разгледани са правните и регулаторни изисквания за процедурите за развитие на академичния състав. Направен е анализ на мерките и средствата за осигуряване на прозрачност по всички процедури, касаещи провежданите конкурси. Описана е практиката на Русенския университет и мерките за осигуряване на прозрачност на тези процедури.

Целта на работата е изследване и анализ на подходите за осигуряване на прозрачност при процедурите за развитие на академичния състав в Русенския университет «Ангел Кънчев».

ИЗЛОЖЕНИЕ

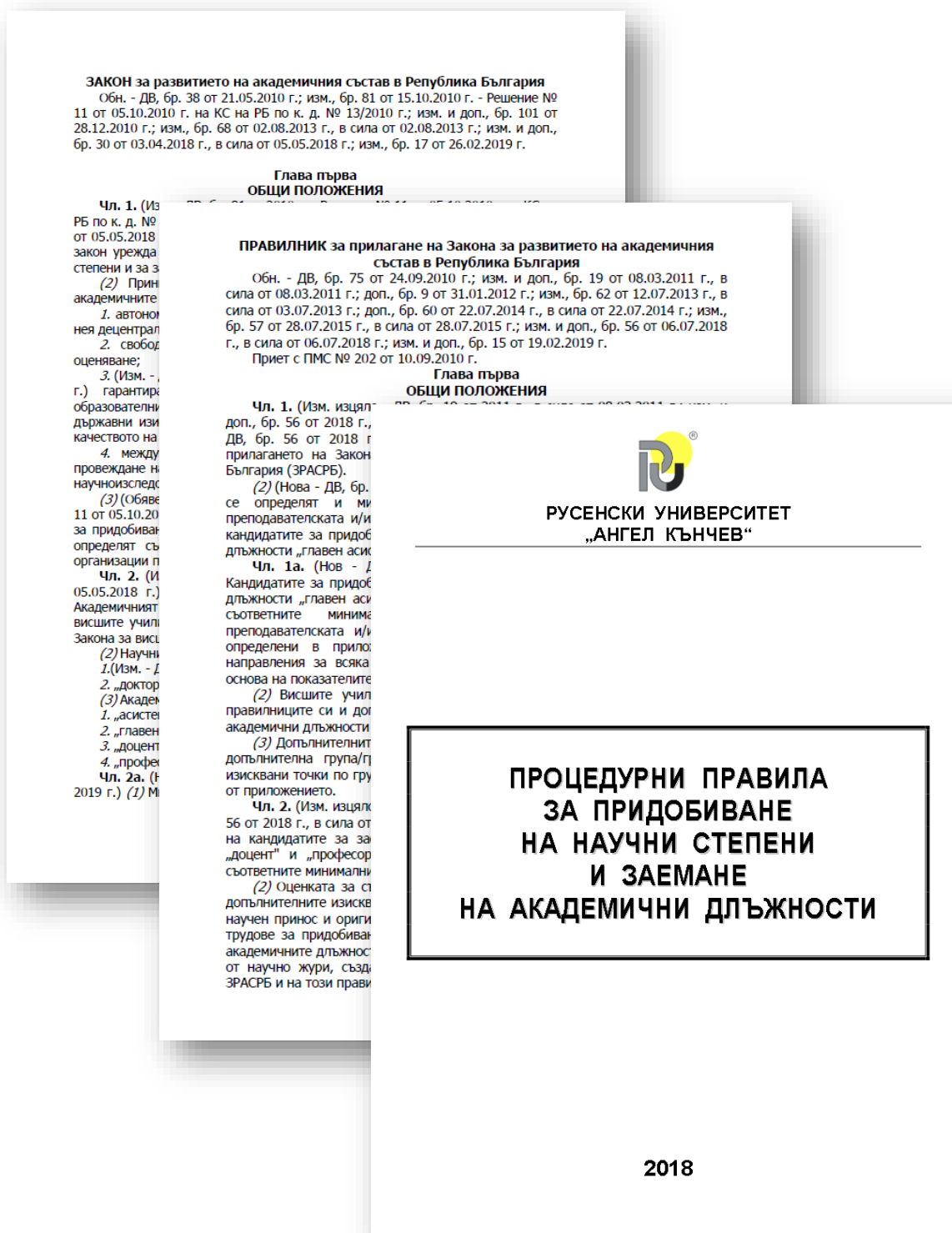
Нормативна база, касаеща провеждането на конкурси за академични длъжности

При провеждането на процедурите за заемане на по-висока академична длъжност, Русенският университет стриктно спазва и се съобразява със следните нормативни документи:

- Национална законова рамка: Закон за висшето образование (ЗВО), Закон за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилник за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и др.;
- Вътрешни документи: ПРОЦЕДУРНИ ПРАВИЛА за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Русенски университет; Правилник за дейността на Русенския университет; Вътрешна наредба за атестирането на академичния състав; Етичен кодекс на преподавателите и служителите от Русенския университет "Ангел Кънчев" и др.

На фиг. 1 са показани някои от нормативните документи, касаещи развитието на академичния състав.

Всички вътрешни документи са достъпни на локалната WEB страница на университета, а всички национални нормативни актове са достъпни на WEB страницата на Министерство на образованието и науката.

Фиг. 1. Нормативни документи, регламентиращи изграждането на академичния състав

Конкурси за заемане на академични длъжности

Академичните длъжности, които могат да бъдат заети са както следва:

- Преподавател;
- Старши преподавател;
- Асистент;
- Главен асистент;

- Доцент;
- Професор.

За някои от длъжностите, ЗРАСРБ допуска те да се заемат без провеждането на конкурс (напр. длъжността Асистент). В Русенският университет се е наложила практиката, всички академични длъжности да бъдат заемани чрез провеждането на конкурс. Това подобрява прозрачността на процедурата и дава възможност на повече хора да участват в конкурса за въпросната длъжност.

С цел осигуряване на качество и равнопоставеност на всички процедури за заемане на академични длъжности ЗРАСРБ въведе минимални национални критерии за всяка научна степен и академична длъжност. В някои от университетите, включително и в Русенския университет бяха въведени допълнителни критерии за заемане на съответната академична длъжност. Това допринася за подобряване на качеството на академичния състав и осигуряване на по-добър подбор на кандидатите.

На фиг. 2 е показана извадка от Процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Русенски университет, с посочените допълнителни показатели, които са дадени за различните професионални направления.

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ					
Процедурни правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности					
Приложение 5					
Област 1. Педагогически науки					
Професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието, 1.2. Педагогика, 1.3. Педагогика на обучението по ...					
Научнометрични критерии					
за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности					
Група	Съдържание	Доктор	Доктор на науките	Главен асистент	Доцент
А	Показател 1	50	50	50	50
1.	Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	50	50	50
Б	Показател 2	-	100	-	-
2.	Дисертационен труд за присъждане на научна степен "доктор на науките"	-	100	-	-
В	Показател 3	-	-	100	100
3.	Хабилитационен труд - монография	-	-	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	30	100	-	200
4.	Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд	-	100	-	100
5.	Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" или за присъждане на научна степен "доктор на науките"	-	75	-	75
6.	Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	30/n	30/n	-	30/n
7.	Статии и доклади, публикувани в неореферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	10/n	10/n	-	10/n
8.	Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	45/n	45/n	-	45/n
9.	Студии, публикувани в неореферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	15/n	15/n	-	15/n
10.	Публикувана глава от колективна монография	20/n	20/n	-	20/n
Д	Сума от показателите от 11 до 13	-	100	-	50
11.	Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна	-	15	-	15

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ					
Процедурни правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности					
информация или в монографии и колективни томове	-	10	-	10	10
12. Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране	-	5	-	5	5
13. Цитирания или рецензии в неореферирани списания с научно рецензиране	-	-	-	-	-
Е	Сума от показателите от 14 до края	-	-	-	100
14. Придобита научна степен "доктор на науките"	-	-	-	-	40
15. Ръководство на успешно защитил докторант (не броят съавторствата на съответния докторант)	-	-	-	-	40/n
16. Участие в национален научен или образователен проект	-	-	-	-	15
17. Участие в международен научен или образователен проект	-	-	-	-	20
18. Ръководство на национален научен или образователен проект	-	-	-	-	30
19. Ръководство на международен научен или образователен проект	-	-	-	-	40
20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа	-	-	-	-	40/n
21. Публикувано университетско учебно пособие или учебно пособие, което се използва в училищната мрежа	-	-	-	-	20/n
Ж	Допълнителни изисквания на РУ	Доктор	Доктор на науките	Главен асистент	Доцент
Сума от показателите от 22 до края	-	-	10	100	100
22. Разработка на лекционен курс за студентите на ВУ	-	-	-	10	10
23. Разработване на магистърска или бакалавърска учебна програма	-	-	-	5	5
24. Ръководство на дипломни работи	-	-	-	5	5
25. Създадени учебни лаборатории или центрове	-	-	-	30	30
26. Главен редактор на научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	-	-	-	30	30
27. Участие като член на редакционна колегия на научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или като главен редактор в неореферирани списания с научно рецензиране	-	-	-	20	20
28. Участие като член на редакционна колегия в неореферирани списания с научно рецензиране	-	-	-	10	10
29. Ръководство на изследователски проект на ниво РУ	-	-	-	10	10
30. Участие в изследователски проект на ниво РУ	-	-	-	5	5

Фиг. 2. Минимални критерии за заемане на съответната академична длъжност

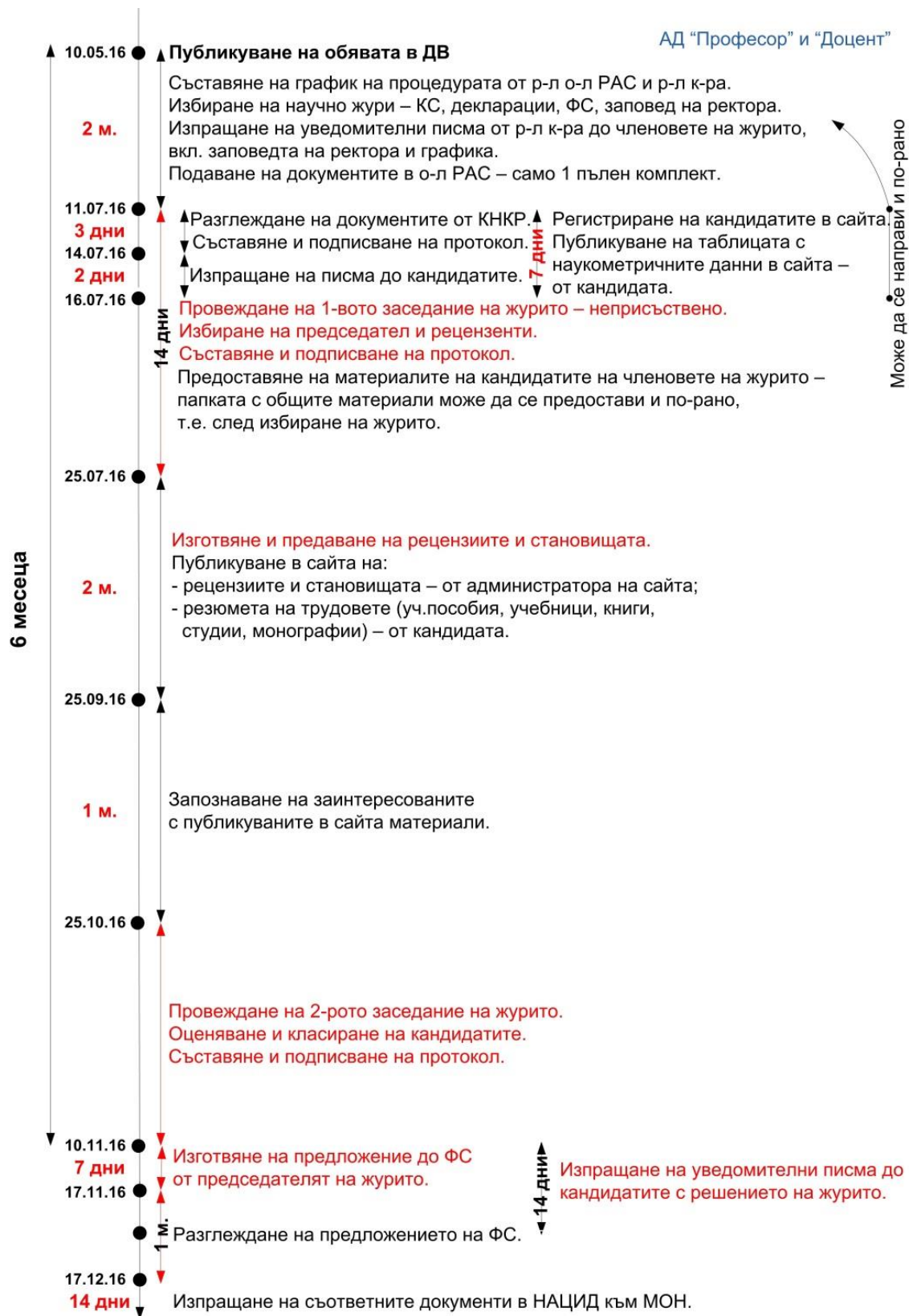
С цел осигуряване на максимална прозрачност и проследимост на съответната процедура, кандидатът за заемане на съответната академична длъжност подава следния набор документи:

- Заявление за участие в конкурса;
- Професионална автобиография;
- Копие на диплома за "доктор";
- Удостоверение, че са заемали академична длъжност "асистент" или "главен асистент" не по-малко от 3 академични години; или удостоверение, че са били преподаватели, включително хонорувани или членове на научноизследователски екип не по-малко от 3 години; или референция, че са били специалисти от практиката и имат доказани постижения в своята област не по-малко от 3 години;

- Попълнена таблица "Наукометрични критерии за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности";
- Справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл.2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 на ЗРАСРБ, определени в ППЗРАСРБ и за изпълнение на допълнителните изисквания на Русенския университет в съответната научна област и професионално направление, в което е обявен конкурсът, с данните на кандидата;
- Списък на публикациите, които се представят за участие в конкурса - монографии, книги, студии, статии и доклади, разделени по групи с посочване на авторите, типа на изданието (списанието) с информация за индексирание в световноизвестни бази данни с научна информация, страници, година, посочване на съответния показател и брой точки в съответната научна област и професионално направление, в което е обявен конкурсът;
- Резюмета на всички публикации, представени за участие в конкурса;
- Справка за цитиранията или направените рецензии в научни издания с информация за индексирание в световноизвестни бази данни с научна информация, посочване на съответния показател и брой точки в съответната научна област и професионално направление, в което е обявен конкурсът;
- Списък на публикуваните учебници и учебни пособия за нуждите на висшето образование или училищната мрежа, с посочване на броя на авторите, издателство, година, ISBN, брой страници, посочване на съответния показател и брой точки в съответната научна област и професионално направление, в което е обявен конкурсът;
- Справка за други активи с посочване на специфичния показател и брой точки в съответната научна област и професионално направление, в което е обявен конкурсът;
- Справка за изпълнение на допълнителните изисквания на Русенския университет с посочване на съответния показател и брой точки в съответната научна област и професионално направление, в което е обявен конкурсът;
- Справка за оригиналните научни приноси;
- Справка за извършваната учебно-преподавателска дейност - водени аудиторни и извънаудиторни занятия, съставени учебни програми, споделяне на собствения опит в преподаването, консултиране на колеги, осигуряване на занимания в практическа среда извън Русенския университет, преподаване на чужд език, изнесени лекции в чуждестранни университети;
- Справка за работата със студенти - ръководство на бакалавърски или магистърски програми, ръководство на успешно дипломирали се дипломанти в бакалавърски или магистърски програми, подготовка на студенти за участие в национални или международни студентски олимпиади, конкурси, състезания;
- Справка за допълнително извършвана научноизследователска дейност - създадени учебни или изследователски лаборатории, членства в авторитетни творчески и/или професионални организации, членства в редакционни колегии на научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, приложени в практиката резултати от научни изследвания, изобретения и рационализации;
- Списък на други постижения, получени признания и отличия – по преценка на кандидата;
- Декларация по чл. 313 на НК за достоверност на представената информация;
- Компактдиск с всички изброени по-горе документи.

Подаваният набор от документи е много голям, но той дава възможност всеки един деклариран факт или показател да може да бъде доказан и проследен. След приключването на съответната процедура, целият набор документи се съхранява и може да бъде проверен след време при възникване на конфликт или съмнение за злоупотреба.

След стартиране на процедурата за съответния конкурс се разработва времеви график, описващ основните стъпки на съответната процедура. На фиг. 3 е показан един такъв примерен график.

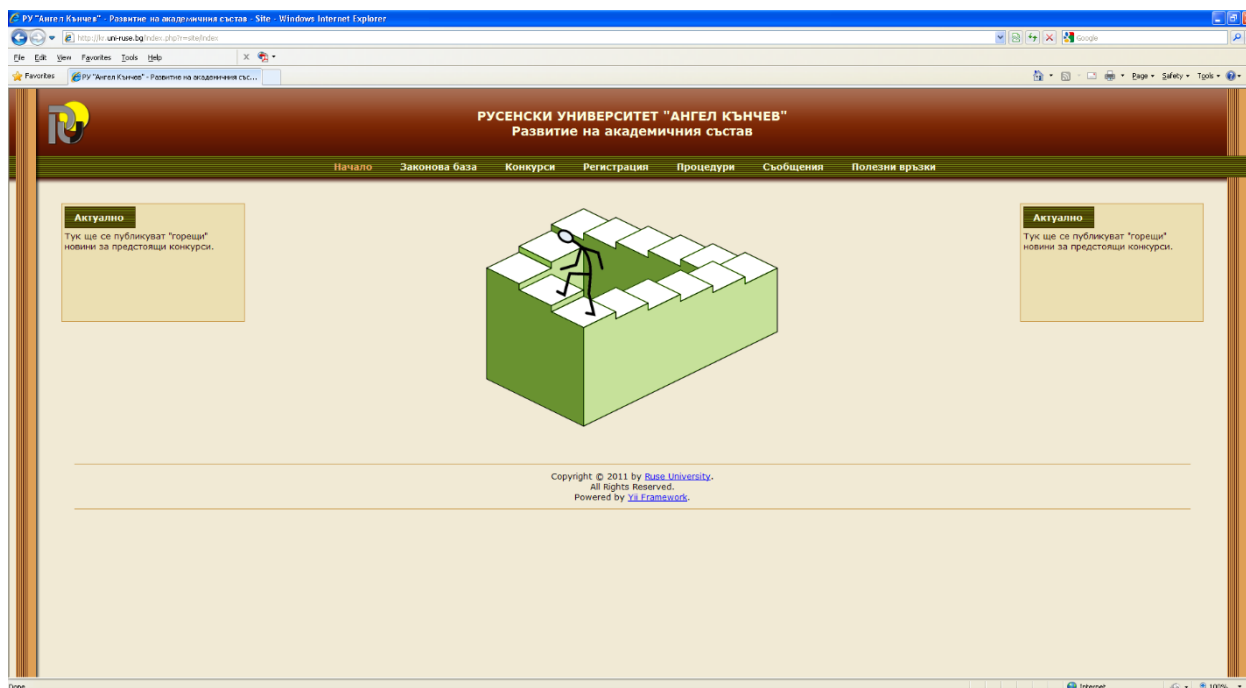
Фиг. 3. Примерен график за провеждане на конкурс за заемане на академична длъжност

С цел осигуряване на прозрачност на всички текущи и приключили процедури за заемане на академични длъжности, Русенският университет поддържа сайт „Развитие на академичния състав“ (Фиг. 4).

В сайта се съдържат следните основни раздели: Законова база (публикувани са всички

нормативни документи касаещи провежданите конкурси); Конкурси (публикуват се обявите за всички текущи конкурси); Процедури (съхраняват се документите за всички текущи и приключили процедури); Съобщения (публикуват се обяви за провежданите публични защиты за придобиване на ОНС „Доктор“ и НС „Доктор на науките“); Други.

За всяка стартирала и приключена процедура, на сайта е създаден профил за всеки участвал кандидат, като в този профил се съхранява информация и документи за съответната процедура. Съхранени са документите за всички процедури провеждани в Русенския университет до настоящия момент.

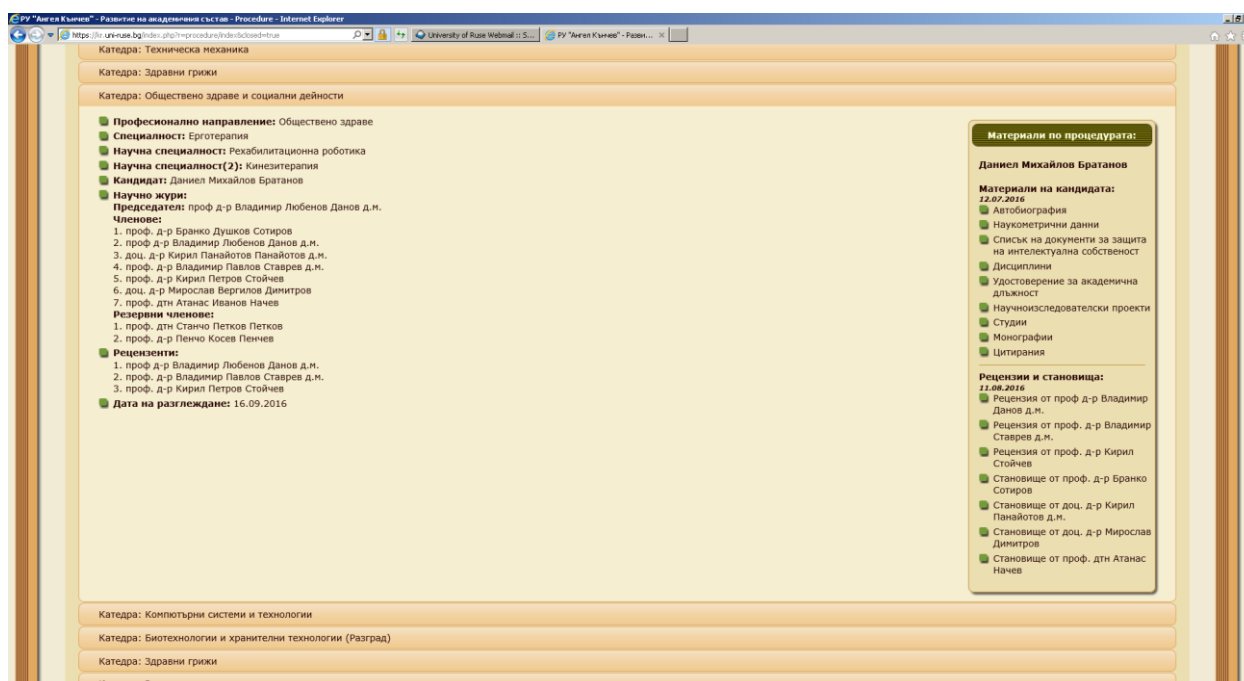
Фиг. 4. Заглавна страница на сайта за Развитие на академичния състав

На фиг. 5 е показан екран от сайта за Развитие на академичния състав със списък на приключилите процедури за всяка една академична длъжност и научна степен. Особенното е, че след приключването на всяка процедура, профилът се заключва и не може да бъде извършвана промяна в публикуваните документи и информация.

На фиг. 6 е показан екран от сайта за Развитие на академичния състав показващ конкретен профил за една приключена процедура.

Фиг. 5. Екран от сайта за Развитие на академичния състав със списък на приключилите процедури за заемане на АД „Професор“

Фиг. 6. Екран от сайта за Развитие на академичния състав за примерна приключена процедура и съхраняваните документи за нея

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С цел осигуряване на качество на висшето образование, чрез създаване на прозрачност при процедурите за развитие на академичния състав, може да се направят следните изводи и заключения:

1. Съблюдаването на изискванията на разработените национални и вътрешни нормативни документи, касаещи процедурите за развитие на академичния състав, гарантира законосъобразността и прозрачността на протичането на съответната процедура.

2. Въвеждането на минимални национални и вътрешни критерии за всяка академична длъжност е предпоставка за подобряване на качеството на академичния състав и в следствие за подобряване на качеството на висшето образование.

3. Изискваният набор документи, при кандидатстване за съответна академична длъжност документи, дава възможност всеки един деклариран факт или показател да може да бъде доказан и проследен. След приключването на съответната процедура, целият набор документи се съхранява и може да бъде проверен след време при възникване на конфликт или съмнение за злоупотреба.

4. Разработването на график за всяка текуща процедура е предпоставка за добрата ѝ проследимост и прозрачност, както и за съблюдаването на нормативно установените срокове.

5. Използването на публичен сайт „Развитие на академичния състав“ дава възможност за проследимост на всяка текуща и приключена процедура. Осигурява прозрачност на подаваните документи и последващите стъпки на съответния конкурс. Създаването на архив на приключените процедури е добра възможност за последваща проверка на приключените процедури.

REFERENCES

Beloev, Hr., V. Pencheva, R. Kyuchukov. (2018). Learning System for Experts for Internal and External Evaluation of the Quality of Higher Education, *Proceedings of University of Ruse - 2018*, volume 57, book 9, ISSN 2603-4123 (on-line)

Pencheva, V., Hr. Beloev, P. Daskalov, D. Antonova, A. Asenov, T. Georgieva. (2017). Improving the Development of Human Resources for Scientific Research and Innovation in the University of Ruse "Angel Kanchev", *Proceedings of University of Ruse - 2017*, volume 56, book 9, ISSN 2603-4123 (on-line)

Grozeva, T. (2017). The Synergy Policy Between the Main Units in the University of Ruse, *Proceedings of University of Ruse - 2017*, volume 56, book 9, ISSN 2603-4123 (on-line)

Yordanova, D. (2017). Requirements of Employers Concerning University Graduates' Transferable Skills: Methodology for Assessment, *Proceedings of University of Ruse - 2017*, volume 56, book 9, ISSN 2603-4123 (on-line)

Minocha, S., Shiel, C., Hristov, D. (2019). International academic staff in UK higher education: campus internationalisation and innovation in academic practice, *Journal of Further and Higher Education* 43(7), pp. 942-958, ISSN 0309-877X, E-ISSN 1469-9486